

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Пересипкіна Михайла Миколайовича

«Кадрове забезпечення системи економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності України в умовах євроінтеграції», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 21.04.02 – Економічна безпека суб'єктів господарської діяльності

Актуальність теми дисертаційної роботи

В умовах орієнтації економічної системи України до європейських стандартів, умов глобалізації та потреби у забезпеченні конкурентних переваг на зовнішніх ринках ключовим є забезпечення системи економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності, як умови для реалізації їх потенціалу та забезпечення розвитку. З огляду на це, підготовка висококваліфікованого спеціаліста, здатного забезпечити економічну безпеку підприємства є вкрай актуальною. Виклики сьогодення змінюють підходи до формування та реалізації кадрової політики суб'єктів господарської діяльності (СГД). Пріоритетним напрямом кадрового забезпечення стає підвищення професіоналізму, вдосконалення компетентностей фахівців що здатне забезпечити високу ефективність та результативність функціонування суб'єктів господарювання.

Із огляду на це, виникає необхідність сформувати якісну нову генерацію фахівців у галузі безпекознавства, фаховий рівень і свідома орієнтація яких відповідали б потребам часу та напрацьованому міжнародному досвіду.

Отже, питання обґрунтування теоретико-методичних засад і розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення кадрового забезпечення системи економічної безпеки СГД в умовах євроінтеграції є актуальним та потребують детального вивчення.

Теоретичну та практичну значимість роботи посилює зв'язок з планом науково-дослідних робіт Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова в межах державної бюджетної тематики «Інформаційно-аналітичне забезпечення функціонування системи управління фінансово-економічною безпекою суб'єктів господарювання України в сучасних умовах: теорія, методологія, практика» (Етап 1 2016 р., Етап 2 2017 р., номер державної реєстрації 0116U005339): автором запропоновано підходи до організації підготовки фахівців з економічної безпеки для СГД.

Зміст та завершеність дисертаційної роботи

Дисертаційна робота виконана згідно з вимогами до дисертаційних робіт, містить вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки. Дисертація характеризується логічною, завершеною структурою та послідовною побудовою, повною мірою висвітлює зміст визначених розділів.

У першому розділі «Теоретико-методичні підходи до формування кадрового забезпечення системи економічної безпеки СГД» систематизовано теоретичний підходи щодо визначення поняття економічна безпека, її складників, основних функцій та напрямів гарантування економічної безпеки СГД. Виявлено особливості кадрового забезпечення системи економічної безпеки СГД, На засадах системного підходу в складі економічної безпеки СГД виокремлено функціональні складники, серед яких інтелектуально-кадрова складова розглядається як домінуюча. Проведено аналіз міжнародної нормативної бази (стандартів ISO) для гарантування безпеки суб'єктів господарської діяльності, проведено його систематизацію та порівняння із тенденціями в Україні.

У другому розділі «Аналіз сучасного стану кадрового забезпечення системи економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності» охарактеризовано процеси щодо стану вищої освіти в Україні, перспектив стосовно запровадження концепції «навчання протягом життя», проведено

аналіз найбільш інформативних показників (кількісні та якісні) персоналу, здійснено оцінку сучасного стану кадрового забезпечення економічної безпеки на прикладі обраних для дослідження СГД. На підставі отриманих даних проведено регресійний, факторний та кореляційні види аналізу, що дозволило запропонувати шляхи удосконалення системи кадрового забезпечення системи економічної безпеки СГД.

У третьому розділі «Удосконалення кадрового забезпечення системи економічної безпеки СГД в умовах євроінтеграції» на підставі отриманих даних та їх математичної обробки розроблено перспективну модель модернізації освіти в галузі безпеки; розроблено методичний підхід до моніторингу процесу кадрового забезпечення системи економічної безпеки СГД методом кваліметричної оцінки.

Основні наукові результати, одержані автором, їх новизна, ступінь обґрунтованості та достовірності

Винесені здобувачем на захист результати, що отриманні у дисертаційній роботі, містять наукову новизну, а саме:

удосконалено:

- методичний підхід до моніторингу процесу кадрового забезпечення системи економічної безпеки СГД, який базується на кількісному оцінюванні якісних показників із застосуванням кваліметричної моделі, що характеризують процес забезпечення системи економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності та уможливають виявлення недоліків процесу кадрового забезпечення системи економічної безпеки, здійснювання порівняльної оцінки роботи за окремими напрямками, отримання об'єктивної оцінки загального рівня процесу забезпечення економічної безпеки СГД відповідно до таких рівнів: високий, середній, низький;
- методичний підхід щодо здійснення кадрової політики у сфері безпеки, що полягає в здійсненні послідовних дій СГД щодо формування вимог до суб'єктів кадрового забезпечення в системі економічної безпеки СГД, їх

підбору й найму, підготовки та навчання, підвищення кваліфікації та раціонального використання з урахуванням стану й перспектив розвитку професіоналізації навчальної діяльності майбутніх фахівців сфери безпеки і моделювання змісту навчання професійної спрямованості відповідно до прогнозів щодо кількісних і якісних потреб у кадрах для забезпечення повної укомплектованості фахівцями відповідної кваліфікації, мотивації та організації їх праці;

– концепцію підготовки/перепідготовки фахівців у галузі безпеки шляхом поєднання комплексних заходів за основними пріоритетними компонентами, а саме: 1) удосконалення стандартів вищої освіти (утворення координаційної ради, робочої групи з функціями контролю процесу освіти фахівця з безпеки; подальша диференціація спеціальностей; оновлення професійно-кваліфікаційних характеристик посад у сфері безпеки); 2) удосконалення освітнього процесу (в програмах враховувати особливості галузей, підприємств, особливості загроз та можливості; 3) удосконалення системи комунікації з фахівцями-практиками (проведення спільних науково-практичних заходів, зокрема, наукових досліджень; вивчення та використання досвіду інших країн); 4) організаційно-методична допомога СГД (практичні консультації для СГД, розробка науково-методичних матеріалів), що уможлиблює формування ефективного кадрового забезпечення в системі економічної безпеки СГД та, відповідно, сприяє підвищенню рівня національної безпеки загалом;

набули подальшого розвитку:

– понятійно-термінологічний апарат системотворення в безпекознавстві шляхом визначення кадрового забезпечення системи економічної безпеки СГД як комплексу дій, спрямованих на пошук, оцінку і встановлення заздалегідь передбачених стосунків із фахівцями у сфері безпеки з метою забезпечення життєво важливих інтересів СГД від внутрішніх і зовнішніх загроз у системі спеціальних органів, служб, засобів, методів та заходів для виконання таких функцій, як освітня, обліково-контрольна, соціально-

кадрова, адміністративно-розпорядницька, інформаційно-аналітична, організаційно-технічна, науково-методична, планово-виробнича, організаційно-управлінська;

– модель модернізації освіти у сфері безпеки шляхом осучаснення системи освіти за компетентнісним підходом на засадах єдності, інтегрованої цілісності та інноваційності освіти у сфері безпекознавства для адаптації до європейського освітнього простору з урахуванням принципових законодавчих змін національного законодавства у сфері освіти, що уможливорює забезпечення синтезу методологій багатьох наук, орієнтованих на дослідження сутності, змісту, методів, форм, органів, суб'єктів та засобів гарантування безпеки СГД за умови впливу внутрішніх та зовнішніх чинників;

– інформаційно-аналітична модель підготовки фахівця з безпеки шляхом об'єднання таких складників, як соціальне замовлення, вимоги до рівня професійної компетентності, дані моніторингу потреб СГД та система контролю й оцінки професійної готовності фахівця, контролю потреб та якості освіти, що забезпечує підвищення кваліфікаційного рівня фахівців, які становлять систему економічної безпеки СГД.

У роботі є ряд інших конкретних наукових розробок та положень що містять наукову новизну, спрямовані на удосконалення системи підготовки фахівців з економічної безпеки. З ними цілком можна погодитися.

Наукова цінність дисертаційної роботи полягає, насамперед, у збагаченні, поширенні і поглибленні змісту кадрового забезпечення системи економічної безпеки СГД, що дає змогу визначити шляхи вдосконалення системи підготовки фахівців з безпеки, підвищення рівня їх компетенцій, і врешті – підвищити рівень стійкості існування суб'єктів господарювання.

Наукові положення, висновки й рекомендації, які викладені в дисертаційній роботі, є обґрунтованими та достовірними. Їх достовірність забезпечена використанням фундаментальних положень теорії пізнання, методів теоретичного узагальнення та систематизації, системно-

структурного аналізу, статистичного аналізу, експертних оцінок, економіко-математичних методів, узагальнення та систематизація інформації.

Оцінюючи дисертаційний матеріал, слід відзначити, що викладений він структурно-логічно та насичений обґрунтованим критичним аналізом здобувача наукових позицій вчених з питань, які досліджуються. Основні положення дисертації розкриті повністю, тобто представлена розгорнута відповідь на усі поставлені наукові завдання.

Теоретичне значення і практична цінність результатів дисертаційної роботи

Результати дисертаційної роботи Пересипкіна М.М. мають теоретичну та практичну цінність. Теоретичне значення дисертації полягає:

- В удосконаленні понятійно-термінологічний апарату системотворення в безпекознавстві;
- у оптимізації методичного підходу щодо здійснення кадрової політики у сфері безпеки;
- у систематизації теоретичних положень до визначення дефініцій кадрового забезпечення системи економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності;
- У розробці моделі модернізації освіти у сфері безпеки шляхом осучаснення системи освіти за компетентнісним підходом на засадах єдності, інтегрованої цілісності та інноваційності освіти у сфері безпекознавства;
- У визначенні сучасного стану системи кадрового забезпечення системи економічної безпеки суб'єктів господарювання;
- У розробці концепції підготовки/перепідготовки фахівців у галузі безпеки;
- В удосконаленні методичного підхід до моніторингу процесу кадрового забезпечення системи економічної безпеки СГД із застосуванням кваліметричної моделі.

Практичне значення результатів дисертаційної роботи полягає в тому, що теоретичні висновки дисертаційної роботи доведені до рівня конкретних положень і рекомендацій, придатних для практичного застосування щодо удосконалення кадрового забезпечення системи економічної безпеки СГД. Інформаційно-аналітичну модель забезпечення підготовки фахівців із економічної безпеки впроваджено в правозастосовну й нормативну діяльність Секретаріату Кабінету Міністрів України (довідка № 5452/0/2-18 від 17.04.18), зокрема в Розпорядження Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 1009-р «Про схвалення Концепції створення державної системи захисту критичної інфраструктури», а також знайшли своє відображення у проекті Закону України «Про критичну інфраструктуру та її захист», який планується до подання до Верховної Ради України як ініційований Урядом у 2018 році; у роботу ТОВ «Спектр-Оіл» (довідка № 14/0/4-18 від 13.03.18). Методичні підходи щодо удосконалення кадрового забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання впроваджено в діяльність КП «Харківводоканал» (довідка № 19/4-ПД 18 від 21.02.2018), ПАТ «Трест Житлобуд-1» (довідка № 172/10-8 від 05.10.2017).

Повнота висвітлення положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях

Основні результати дисертаційного дослідження були опубліковані в 20 наукових працях, із яких 3 розділи у колективних монографіях, 1 – авторське свідоцтво на науковий твір, 8 статей – у спеціалізованих фахових виданнях, 8 тез доповідей – на науково-практичних конференціях та форумах різних рівнів загальним обсягом 5,0 ум. друк. арк., особисто автору належить 4,0 ум. друк. арк.

Всі публікації відображають основні положення, висновки та рекомендації, що містяться в дисертаційній роботі та свідчать про особистий внесок здобувача у їх отримані. З наукових праць, опублікованих у

співавторстві, у дисертації використані лише ті ідеї та положення, що є результатом власної роботи здобувача.

Автореферат за своїм змістом відповідає основним положенням й висновкам, що наведені в дисертаційній роботі, відображає структуру та логіку викладеного в ній матеріалу.

Дискусійні положення й недоліки дисертаційної роботи

Ряд положень, висновків й рекомендацій, наведених у поданій до захисту дисертаційній роботі, носять дискусійний характер, а саме:

1. У першому розділі було б доцільно чітко виокремити проблемні питання, які не вирішені у науковому плані та досліджуються у дисертації, у тому числі, і щодо існуючих методик оцінки кадрового забезпечення системи економічної безпеки СГД.

2. У розділі 2. доцільно обґрунтувати вибір суб'єктів господарювання для оцінки інтегральне оцінювання рівня економічної безпеки СГД з виокремленням інтелектуально-кадрового складника.

3. У розділі 3. посилити опис методики застосування кваліметричної моделі оцінки процесу кадрового забезпечення системи економічної безпеки СГД.

Загальний висновок

Оцінюючи дисертаційну роботу Пересипкіна Михайла Миколайовича «Кадрове забезпечення системи економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності України в умовах євроінтеграції» варто зазначити, що вона відповідає паспорту спеціальності 21.04.02 – Економічна безпека суб'єктів господарської діяльності, є завершеною кваліфікаційною науковою працею, яка виконана особисто у вигляді спеціально підготовленого рукопису на актуальну тему та в якій отримані нові науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати.

За своїм змістом, актуальністю, повнотою вирішення поставлених завдань та практичним значенням дисертаційна робота відповідає вимогам пп. 9, 11, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», що пред'являються до кандидатських дисертацій, а її автор Пересипкін Михайло Миколайович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 21.04.02 – Економічна безпека суб'єктів господарської діяльності.

